



Patiënteninformatie

Naar huis met een neusmaagsonde
en sondevoeding




az turnhout

Inhoud

Inleiding	3
Neusmaagsonde	3
Verzorgen van de sonde	5
Sondevoeding	9
Manieren van toediening	10
Opvolgen gewicht/stoelgang	11
Wat mag mijn kind nog?	12
Mogelijk problemen	13
Belangrijke gegevens voor je kind	16
Wie contacteren bij vragen of problemen?	17
Persoonlijke notities/ vragen	18

AZ Turnhout heeft deze informatiefolder met de grootste zorg opgemaakt. De inhoud ervan is echter algemeen en indicatief. De folder omvat niet alle medische aspecten. Hij vervangt de raadpleging bij je zorgverlener niet. Mocht deze folder vergissingen, tekortkomingen of onvolledigheden bevatten dan zijn AZ Turnhout, personeel en artsen hiervoor niet aansprakelijk.

Inleiding

Samen met de dokter heb je beslist dat jouw kind sondevoeding nodig heeft. Dit gaat via een neusmaagsonde.

In deze brochure vind je de informatie die je thuis nodig hebt.

Neusmaagsonde

Plaatsen van de sonde

De verpleegster van het ziekenhuis of de thuisverpleegster plaatst de sonde bij je kind.

De sonde wordt via de neus, door de keel naar de slokdarm, tot in de maag geschoven.

Je kind vindt het plaatsen van de sonde niet leuk. Probeer je kind af te leiden en troost het achteraf.



Controleren van de sonde

De plaats van de sonde is erg belangrijk!

Voor je iets geeft via de sonde is het heel belangrijk om de plaats van de sonde te controleren. De sonde kan op een verkeerde plaats zitten. Bijvoorbeeld in de slokdarm of in de luchtpijp.

Controleer de plaats van sonde op 3 manieren:

- Controle centimeters
 - Op de sonde staan streepjes met centimeters aangeduid. Noteer op pagina 16 van deze brochure het aantal centimeters.
 - Lees de centimeters af op de sonde waar deze net uit de neus komt, ter hoogte van de neusvleugel van je kind. Telkens je iets wil toedienen bij je kind controleer je of de centimeters nog overeenkomen met wat je op hebt geschreven.

- Als de sonde geen centimeteraanduiding heeft, markeer dan het punt op de sonde bij de neusvleugel. Gebruik dat punt als herkenningspunt.
- pH-meting
 - Bij de pH-meting ga je maagvocht optrekken, de kleur en structuur bekijken en nakijken welke zuurtegraad deze heeft.
 - Als de aangegeven waarde $< 5,5$ pH is, dan zit de sonde in de maag.
 - Als de pH $> 5,5$ is, wacht tot circa 10 minuten na het inbrengen van de sonde en doe een nieuwe pH-meting.
 - Is de pH nog steeds $> 5,5$ pH: start nog niet met voeden en herhaal de pH-meting na 30 - 60 minuten.
 - Als de pH weer $> 5,5$ is: vraag advies aan de aanvragende arts. Hij of zij overweegt, afhankelijk van de situatie (van je kind), om de sonde te verwijderen en een nieuwe in te brengen of om een röntgenfoto te laten maken.

Stappenplan bij een pH-meting.

1. Draai het afsluitdopje van de sonde.
2. Plaats een spuit (minimum 10mL) op de sonde en trek enkele druppels vocht op.
3. Lukt dit niet, verander de houding van je kind. Laat je kind zitten, liggen of op de andere zijde liggen. Trek terug het maagvocht op.
4. Bekijk het vocht.
5. Is het vocht helder, troebel, halfverteerde
 - a. voeding met 'krullend aspect', kleurloos,
 - b. wit (melkachtig) of gebroken wit, lichtbruin,
 - c. grasgroen, donkerbruin?
 - d. Ja, dan zit je waarschijnlijk in de maag.
6. Neem een strip voor pH-meting.
7. Breng het opgetrokken vocht op de pH-strip.
8. Lees de kleur af en vergelijk met de zuurtegraad die op de verpakking van de strips staat.
9. Draai het afsluitdopje op de sonde.



Observeer je kind

Is je kind comfortabel, kan het praten of geluidjes maken, is de huidskleur gezond, is het ontspannen,..?

- Ja: De sonde zit op de juiste plaats.
- Nee: Kijk in de mond en keel. Zie je de sonde? Is de sonde opgekruld? Dan mag je geen sondevoeding geven.

De vorige 3 stappen zijn goed? Nu mag je sondevoeding aanhangen, medicijn geven of water doorspoelen.

Zoniet: neem contact op met je arts of de acute opvang van het ziekenhuis.

Verzorgen van de sonde

Vastkleven van de sonde

- Kleef een beschermende pleister op de wang om drukletsel te voorkomen (vb. Mepitac)



- Fixeer de sonde: sonde vastkleven met halve berenplakker (Tegaderm), vertrekkende met witte zijde zo dicht mogelijk bij de neus.



- Aan de wang achter het stukje Tegaderm de witte pleister onder de sonde en dan de twee uiteinden schuin (vleugeltje) over de sonde terug richting Tegaderm kleven.



- De sonde achter het oortje draaien en in de halsstreek vastkleven met bruggetje.



Spoelen van de sonde

Spoel de sonde vóór elk gebruik (voeding en/of medicatie) met 2-10 mL (afhankelijk van de leeftijd, zoals voorgeschreven door je arts) niet-bruisend flessenwater. Hiervoor kan je een spuitje van minimum 10 mL zonder naald gebruiken.

Flessenwater, gebruikt voor doorspoelen, mag je maximaal 24 uur bewaren in de koelkast! **Belangrijk** is dat je het water even **op kamertemperatuur** brengt (10-15 minuten laten staan op het aanrecht). Te koud water kan namelijk buikkrampen veroorzaken.

Neusverzorging

De binnenkant van de neus kan irriteren door de sonde. Het is aangeraden om regelmatig vaseline of water met een wattenstokje in het neusgat te doen.

Kijk ook regelmatig de neus en de wang na op roodheid en wondjes. Door de kleefpleisters en het drukken van de sonde tegen de neusrand kan de huid irriteren. Vervang om de paar dagen de pleister en gebruik huidvriendelijke pleisters.

Mondverzorging

Je kind maakt minder speeksel aan omdat het geen voeding via de mond krijgt. Dit verhoogt de kans op ontstekingen en infecties in de mond.

Ga voor elke voeding met een gaasje of wattenstokje door de mond. Dit haalt het vuil weg en stimuleert je kind om toch speeksel te maken.

Droge lippen komen vaak voor bij sondevoeding. Gebruik hiervoor lippenbalsem of een vette crème.

Poets minimum 2 keer per dag de tanden van je kind. Zo voorkom je gaatjes in de tanden en een vieze geur. Je stimuleert de mond extra tot speekselaanmaak.

Is je kind nog klein? Prikkel je kind dan om zijn mond te gebruiken. Dit zal ervoor zorgen dat de mondmotoriek goed ontwikkelt. Dit heeft je kind nodig om later zijn spraak te ontwikkelen.

Hoe doe je dit?

- Geluid- en mondspelletjes/brabbelen.
- Laat je kind handjes en speelgoed in de mond steken.
- Laat je kind zuigen tijdens de sondevoeding (fopspeen, pink, vochtig washandje..).
- Smaken aanbieden in de mond.
- Tandens poetsen met een zachte tandenborstel.

Sondevoeding

Wat is sondevoeding?

Sondevoeding is dunne, vloeibare voeding die via een maagsonde in de maag loopt. Een maagsonde is een slangetje dat door de neus via de keelholte en de slokdarm in de maag uitkomt.

De sondevoeding kan afgekolfdde moedermelk of een volwaardige (zuigelingen) voeding zijn. De kinderarts of diëtist beoordeelt welke voeding voor je kind het meest geschikt is en overlegt dat met u.

Sondevoeding kan de normale voeding in zijn geheel vervangen. Het kan ook een aanvulling zijn op wat je kind zelf kan of mag eten en drinken.

Waarom sondevoeding?

Er kunnen verschillende redenen zijn waarom je kind sondevoeding nodig heeft:

- Je kind kan niet of onvoldoende slikken.
- Je kind heeft een belemmering in het spijsverteringskanaal. Hierdoor kan de voeding niet via de normale weg naar de maag.
- Je kind heeft een verminderde lichamelijke conditie, waardoor eten en drinken te vermoeiend is.
- Je kind heeft (tijdelijk) een afkeer van eten en drinken, mogelijk door een bepaald dieet.
- Je kind heeft een afbuigende groeicurve, waardoor tijdelijk bijvoeding middels sondevoeding noodzakelijk is.

Bewaren

Ongeopende verpakking: op kamertemperatuur in een donkere en droge ruimte.

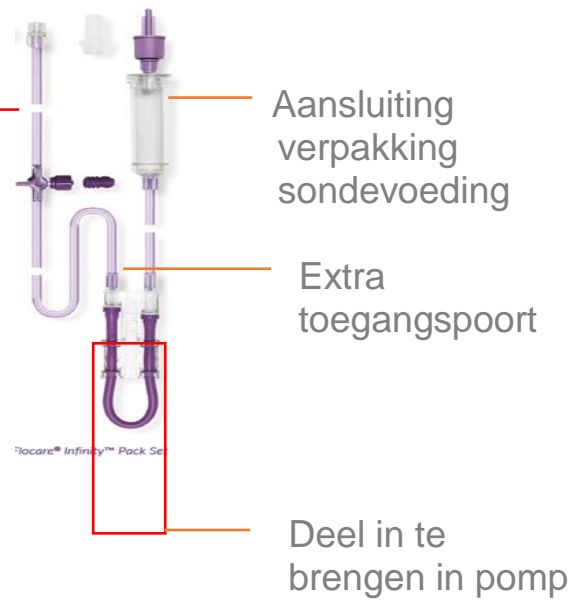
Geopende verpakking: in de koelkast maximum 24 uur. Noteer datum en uur op de verpakking om vergissingen te voorkomen. Sondevoeding moet je **op kamertemperatuur** geven en **mag niet opgewarmd worden**. Bij zuigelingenvoeding: zelfbereide melk mag 24 uur bewaard worden in de koelkast.

Manieren van toediening

De dokter en de diëtist bepalen in overleg met jou welke manier van toediening, welke inloopsnelheid en op welk(e) tijdstip(pen) de sondevoeding wordt toegediend.

Met de voedingspomp

Aansluiting sonde



Stappenplan voedingspomp:

1. Was je handen met water en zeep. Afdrogen met een propere handdoek.
2. Controleer de plaats van de sonde (zie pagina 3).
3. Zet je kind in halfzittende houding met hoofdzijde minimum 30 graden hoger dan het lichaam. Nooit volledig laten liggen!
4. Open de verpakking van het toedieningssysteem.
5. Schud de sondevoeding.
6. Draai het toedieningssysteem op de verpakking van de sondevoeding.
7. Plaats het systeem in de pomp.
8. Hang de verpakking op.
9. Vul het toedieningssysteem met de vul-knop op de pomp. Er mag nog wat lucht in de leidingen zitten.
10. Verwijder de afsluitdop van de sonde.
11. Spuit de sonde door met water.
12. Koppel het toedieningssysteem aan de sonde.
13. Stel de pomp in.
14. Start de voedingspomp.

15. Kijk enkele minuten tot je weet dat het goed loopt.
16. Klaar?
17. Spuit de sonde door met water.
18. Plaats het afsluitdopje op de sonde.

Met de spuit

Stappenplan met spuit

1. Was je handen met water en zeep. Afdrogen met een propere handdoek.
2. Controleer de plaats van de sonde.
3. Zet je kind in halfzittende houding met hoofdzijde minimum 30 graden hoger dan het lichaam. Nooit volledig laten liggen!
4. Schud de sondevoeding.
5. Neem de spuit.
6. Trek de hoeveelheid sondevoeding op met de spuit.
7. Maak het afsluitdopje aan het uiteinde van de sonde los.
8. Koppel de spuit aan het uiteinde van de sonde.
9. Geef de voeding.
10. Klaar?
11. Spuit de sonde door met water.
12. Plaats het afsluitdopje op de sonde.

Opvolgen gewicht/stoelgang

Weeg en noteer elke week het gewicht van je kind op het opvolgingsblad (zie pagina 16). Zo kan je het gewicht goed opvolgen en weet je of je kind voldoende voedsel krijgt.

Bekijk de stoelgang van je kind dagelijks en noteer het eventueel. Obstipatie en diarree komen regelmatig voor bij sondevoeding. Contacteer de thuisverpleegkundige of dokter bij langdurige diarree of bij meer dan 5 dagen zonder stoelgang.

Wat mag mijn kind nog?

Bespreek school en hobby's van je kind met de dokter. Dan kan je de sondevoeding geven wanneer je kind geen activiteiten heeft.

Mag je kind in bad of douche?

Ja, nadien kan je de pleister vervangen. Let er wel op dat de sonde niet loskomt en uitvalt.

Mag je kind nog zwemmen,

Ja! Zorg ervoor dat de neusmaagsonde vastkleeft met pleisters die niet los gaan door het water.

Mag je kind al zijn hobby's nog uitvoeren?

Ja, alle sporten waarbij er geen risico is op uittrekken van de sonde. Soms is het nodig om de sonde onder de kleding vast te kleven.

Beter geen contactsporten waarbij de kans groot is dat de sonde wordt uitgetrokken. Bijvoorbeeld gevechtssporten zoals karate of judo.

Mogen we nog op vakantie gaan?

Ja, natuurlijk! Zorg wel dat je voldoende materiaal en sondevoeding meeneemt.

Heb wel aandacht voor de temperatuur waarin je de sondevoeding bewaart (zie: pagina 9 Bewaren).

Mag je kind samen met jullie eten?

Zet je kind bij aan tafel als het gezin gaat eten. Ook als je kind zelf niet eet op dat moment. Het is een belangrijk sociaal moment binnen het gezin. Zodra je kind weer mee kan eten, is het geen aanpassing voor je kind.

Dit is het moment om het kleine kind iets in de mond te steken om de mondmotoriek te stimuleren. Je kind leert dat eten een fijn gebeuren is. (Zie ook pagina 8 - Mondverzorging).

Mogelijk problemen

Als zich bij je kind een ander probleem voordoet of als je twijfelt aan de oplossing, aarzel dan niet en neem contact op met je arts of de acute opvang.

Verstopte sonde

<i>Oorzaak</i>	<i>Oplossing</i>
<p>De maagsonde zit verstopt door:</p> <ul style="list-style-type: none">• Klonterige voeding• Onvoldoende naspoelen met water/lucht• Medicijnen	<p>Om het verstopping van de sonde te voorkomen, kan je best de sonde 4 tot 6 maal per dag spoelen met flessenwater. Spoel pulserend het water door de sonde. Voorkom te hoge druk op de sonde door met een spuit van minimum 10 mL het water op te trekken.</p> <p>Probeer bij een verstopping de sonde door te spuiten met lauw water. Blijft de sonde verstopt dan moet de verpleegster een nieuwe sonde plaatsen.</p>

Diarree

<i>Oorzaak</i>	<i>Oplossing</i>
<ul style="list-style-type: none">• Een te grote hoeveelheid voeding per keer.• De verkeerde samenstelling van de voeding of een te koude voeding.• Te snel toedienen van sondevoeding.• Een te diep liggende maagsonde.• Maag-darm infectie• Onhygiënisch handelen	<p>De hoeveelheid en de samenstelling van de voeding controleren.</p> <p>De voeding op lichaamstemperatuur geven.</p> <p>De snelheid van het toedienen aanpassen.</p> <p>De plaats van de maagsonde controleren.</p>

Bloed bij opgetrokken maagvocht

<i>Oorzaak</i>	<i>Oplossing</i>
Kleine beschadiging door het inbrengen van de maagsonde.	Blijven de bloedspoortjes aanwezig, neem dan de eerstvolgende werkdag contact op met de kinderarts.

Moeilijk ademen, je kind verkleurt

<i>Oorzaak</i>	<i>Oplossing</i>
De maagsonde zit niet in de maag.	Onmiddellijk stoppen met het geven van sondevoeding en de maagsonde verwijderen. Contacteer arts of acute opvang.

Reflux

<i>Oorzaak</i>	<i>Oplossing</i>
Volledig plat liggen als de sondevoeding toegediend wordt. Op deze manier zou de sondevoeding terug in de slokdarm en eventueel zelfs in de longen kunnen lopen. Dit geeft een branderig gevoel en kan ontstekingen veroorzaken in de longen.	Als sondevoeding 's nachts geeft (of terwijl je kind slaapt) is het belangrijk dat je het bedje schuin plaatst, zodat het hoofd hoger dan de maag ligt. Raadpleeg je arts (eventueel controle van de nasogastrische sonde). Bespreek of tragere toediening van sondevoeding kan helpen.

Misselijkheid of braken

<i>Oorzaken</i>	<i>Oplossing</i>
<ul style="list-style-type: none">De voeding wordt te snel toegediend.	<ul style="list-style-type: none">Houd je kind rechtop en stop met het geven van sondevoeding. Probeer het na 10 tot 30 minuten weer.

<ul style="list-style-type: none">• Er wordt een te grote hoeveelheid gegeven.• Te koude voeding.• De maagsonde ligt niet goed.• Verkeerde houding.• Maag-darm infectie	<ul style="list-style-type: none">• Inloopsnelheid van de sondevoeding tijdelijk een beetje verlagen.• Verklein de porties sondevoeding tijdelijk.• Dien de voeding toe op kamertemperatuur.• De ligging controleren. Indien nodig de maagsonde verwijderen.• Probeer je kind meer rechtop te plaatsen tijdens de inloop van de sondevoeding.
---	---

Belangrijke gegevens voor je kind

Dokter:

Huisdokter:

Thuisverpleging:

Diepte van de sonde: cm

Hoeveelheid water per spoelbeurt: mL

Hoeveelheid vocht-inname per dag: mL

Inloopsnelheid van de sondevoeding: mL per uur

Weekplanning sondevoeding

	Voeding 1	Voeding 2	Voeding 3	Voeding 4
Ma	Van Tot	Van Tot	Van Tot	Van Tot
Di	Van Tot	Van Tot	Van Tot	Van Tot
Woe	Van Tot	Van Tot	Van Tot	Van Tot
Do	Van Tot	Van Tot	Van Tot	Van Tot
Vrij	Van Tot	Van Tot	Van Tot	Van Tot
Za	Van Tot	Van Tot	Van Tot	Van Tot
Zo	Van Tot	Van Tot	Van Tot	Van Tot

Opvolging gewicht

Week 1	Kg	Week 6	Kg
Week 2	Kg	Week 7	Kg
Week 3	Kg	Week 8	Kg
Week 4	Kg	Week 9	Kg
Week 5	Kg	Week10	Kg

Wie contacteren bij vragen of problemen?

Dienst Pediatrie
Campus Sint-Jozef
Steenweg op Merksplas 44
2300 Turnhout
014 44 42 41

AZ Turnhout vzw
www.azturnhout.be
info@azturnhout.be
014 40 60 11



Blijf op de hoogte via www.facebook.com/azturnhout



Campus Sint-Jozef
Steenweg op Merksplas 44
2300 Turnhout



Campus Sint-Elisabeth
Rubensstraat 166
2300 Turnhout



V.U. : Jo Leysen • gedelegeerd bestuurder AZ Turnhout vzw (vertegenwoordiger Eleyas bv)
Steenweg op Merksplas 44 • 2300 Turnhout